

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasilno „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

— List izhaja 10. in 25. vsakega meseca. —
 Za posamezne člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 4.—, za člane onih zadrug, ki so v „Zvezi“ in ako so uvedle obvezno naročbo lista za vse člane, pa celoletno K 2.—. Sicer stane list celoletno K 5.—, polletno K 2'60, četrtletno K 1'30 in posamezna številka 25 vinarjev.

— Cena inseratom: 1/48 strani K 1'50, pri večkratnih objavah popust. —

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20. vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključí.

Štev. 2.

V Ljubljani, 25. februarja 1916.

Leto III.

Ali nam dober strokovni list res donaja kake koristi?

Velik pomen dobrega strokovnega lista se žali tako v obrtnem, kakor tudi v trgovskem življenju le preveč podcenjuje. To velja tudi za gostilničarske obrti. Koliko gostilničarjev je še dandanes, ki ne dajo tistih par kronic za strokovni list, dasi ta znesek posredno sto in stokrat dobe povrnjen.

Kdor hoče ostati na površju, mora imeti vsaj en strokovni list in ga temeljito prebirati,

drugače ga bo prekosilo delavno tekmovanje današnjega časa in ga pritisnilo ob steno. Prebirati strokovni list, to je najmanj, kar se more zahtevati; boljše je seveda izkoriščati zase vsebino več strokovnih listov, četudi kako reč večkrat bemo. To pač nič ne škoduje, kajti marsikaj je, kar se nikdar dostikrat ne ponavlja, ker se drugače pozabi. Dandanes velja: učiti se, učiti se in zopet učiti se! Človek se nikdar ne izuči! Kdor se tega drži in temu primerno ravna, se povzpne, lenuhi in domišljavci pa obleže ob težavni poti življenja. Kdor mnogo ve, ta tembolj ve, da še premalo ve. To se vedno in vedno kaže v vsakdanjem življenju.

S samo naročbo strokovnega lista samo-objebi še ni vse opravljeno,

ampak brati je treba istega in sicer redno in temeljito. Nima dosti pomena, če se list le površno pregleda, potem pa za vedno odloži. So pa tudi ljudje, ki sami ne naročajo lista, pa ga vendar bero ter si ga v ta namen izposodujejo pri kakem tovarišu. Res je, da je to boljše, kakor če bi ga ne brali, toda korist je za dotične manjša, ker ga takoj ne dobe v roke, ko izide, in

ker ne morejo že preje izišlih številčk vnovič brati.

Strokovni list ne nudi samo trenutne koristi, temveč je isti neobhodno potrebna knjiga za poznejše čase ter ima trajno vrednost.

Posebno velja to za tehnično vsebino lista, ki zadeva notranje obratovanje. Ravno v gostilničarski obrti je prav mnogo pripadnikov, ki le semtertja malo pogledajo v strokovni list in se opravičujejo: »Nimam časa za to.« Da si človek pridobi potrebne znanosti in zmožnosti, mora imeti vedno dosti časa, kajti kdor se hoče povzpeti, se mora trgovsko in strokovno naobraziti, k čemur pa je poleg strokovnih knjig potreben tudi strokovni list. Ravno taki ljudje, ki trdijo, da nimajo za branje strokovnega lista časa, porabijo prav mnogo časa za stvari, ki ničesar ne donajajo in nič ne pospešujejo, n. pr. kvaritanje.

V čem pa vendar leži velika korist dobrega strokovnega lista?

V prvi vrsti vsebuje bogato tvarino, ki pomnožuje strokovno tehnično znanje in zmožnost. V člankih objavlja nove načine pripravljavanja jedi in pijač ali pa seznanja s primernimi izboljševalnimi načini pripravljavanja. En sam članek, trditi smemo, pogosto en sam stavek pri praktični uporabi lahko donese stotine kron prihranka ali dobička. Marsikateri se muči in muči s starokopitnimi načini pripravljavanja, ki so se že davno preživeli in ravno ta trdovratna starokopitnost in ljubezen do »dobrega starega«, ta sovražnost in zakrknjenost napram vsaki novotariji je pogosto in največidel vzrok, da kako podjetje ne donaja ničesar.

To, kar velja za strokovno tehnično zmožnost v pripravljavanju, velja tudi za znanje o snoveh in živilih. Za dobro in koristonosno pripravljavanje jedil in pijač so potrebne tudi dobre snovi, in če znajo gostilničarji in njegovi ljudje strokovno preizkusiti živila in poživila z ozirom na njih kakovost, njih trajnost in vporabljenost, slabo in skvarjeno blago pa spoznati po gotovih znakih tako, da ne bodo navezani edinole na izjavo svojih dobaviteljev, tedaj se bodo obvarovali marsikake škode. To je celo pri malenkostih velikega pomena, in to tembolj, ker pri morebitnih oškodbah ne izpodkopa le dobrega imena, ampak ima lahko celo civilnopravne ali kazenske sitnosti. V dosego tega znanja nam izborna služba strokovni list. V tem oziru smo prejeli že marsikako priznanje.

Dalje poroča strokovni list o mnogih, vsak dan pojavljajočih se novostih v opremljenosti i. e., ki olajšajo življenje gostov, o strojih in pripravah, ki store tehnično obratovanje plodonosnejše, in kdor hoče ostati na višku, mora o vsem tem vedeti, da se more pravočasno okoristiti.

Konečno pa tudi najboljše tehnično znanje ne zadostuje, temveč je dandanes najvažnejše tudi za gostilničarja: da ravna pravilno trgovsko in gospodarsko. Trgovsko ravnati se ne pravi lahkomiselno razmetavati, s kričečo reklamo vabiti goste i. e., ampak trgovsko delati se pravi pravilno računati in preračunjevati. Tudi v tem oziru ga podpira strokovni list, ker prinaša spise o trgovskih in gospodarskih vprašanjih. Prepričani smo, da marsikaj že ve o tem, toda vseeno bode dobil marsikak migljaj, ki mu bo donesel koristi. Koliko preprirov je že nastalo med gostilničarji, njih doba-

vitelji in gosti, ker se je postopalo trgovsko nepravilno in neprevidno! Marsikateri se brez predvarka loti novih podjetij ter pusti v nemar najpotrebnejša uvaževanja, ker ne zna trgovsko misliti. Tisoč in tisoč klečeti je v poslovnem življenju, katere objadra le oni, ki zna trgovsko misliti in ravnati.

Dalje je temu prištevati tudi mnoge pravne pouke in oblastvene sklepe, ki jih objavlja strokovni list, da se njega bralci pouče o postavnih določbah, kar jih na eni strani varuje neplodnih pravnih, na drugi strani pa jih vsposobi za bolj siguren, nastop v prepornih zadevah. Tudi o raznih škodljivcih gostilničarstva pravočasno svari strokovni list svoje čitalje in naročnike, da vedo potrebno ukreniti. Tudi takoimenovane trgovske vesti, ki poročajo o pričetku ali koncu hotelov i. e. ali o gospodarskem položaju trga, pomnožujejo znanje gostilničarja bolj, kakor si morda kdo misli. Saj vendar vsakdo stremi po napredku in bogzna, čemu bo še to znanje prav prišlo. Učenje po malem gre lahko, pozneje vse dohiteti, je nemogoče.

Vsa strokovna glasila imajo tudi takozvane vprašalne skrinjice, kjer se vsakomur dajo brezplačno pojasnila o tehničnih, pravnih, obrtnih in trgovskih vprašanjih. Odgovorov pa naj ne bere samo vprašalec, ampak vsak stanovski tovariš.

Vsak strokovni list ima tudi navadno mnogo oglasov ali inseratov. Marsikateri smatra ta del lista kot nepotreben dodatek, ki ima le ta namen, da založnik lista lažje pokrije stroške. Res je, da morajo inserati kriti velik del stroškov, ker naročnina nikdar ne pokrije velikih izdatkov, toda tudi oglase je treba skrbno prebirati. Le kdor skrbno pregleduje inserate, bode spoznal tvrdke, kje bode ugodno kupoval in bode spoznal novosti, ki pridejo na trg, ter bo pravočasno zahteval ponudbe. Inseratni del je dragoceno dopolnilo ostalemu gradivu.

Iz predidodega je pač lahko posneti, da naj je nujna skrb vsakega gostilničarja

ne le omisliti si strokovni list, ampak ga tudi skrbno in s preudarkom čitati.

Pričujoči spis kaže našim čitateljem tudi nekaj program našega lista, ki naj bode obenem program vsakega našega tovariša.

Resolucija

»Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem«.

»Na II. rednem občnem zboru »Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem« v Ljubljani v Narodnem domu dne 31. januarja 1915 zbrani zastopniki gostilničarskih zadrug na Kranjskem uvidevajo, da je tujski promet velevažna panoga narodnega gospodarstva, ki zasluži vsestranskega zanimanja in podpore. Danes zbrani odposlanci pa soglašajo tudi v tem, da zlasti hotelske naprave — ne oziraje se na druge okolnosti — v naših letoviščih in zdraviliščih še nikakor ne odgovarajo modernim zahtevam tujcev. Kot vzrok tega dejstva smatrajo pred vsem nedostatek denarnih sredstev v deželi. Posamezni lastniki tujskemu prometu namenjenih hotelov so namreč investirali v svoja hotelska podjetja vso razpoložljivo glavnicu in se poleg tega še znatno tabularno obremenili, zanašajoči se na obljubljene državne podpore. Slabe sezone so sledile druga drugi, dohodki iz podjetij so izostali, izostale so obljubljene podpore in povrh je v deželi zavladała še občutna denarna kriza. Zato se vsi naši hoteli, namenjeni tujskemu prometu, bližajo namesto razvoju — svojemu poginu. Današnji zborovalci uvidevajo radi tega edino rešitev gospodarske krize v tem, da država izpolni svoječasne obljube, to je, da nemudoma z brezobrestnim državnim posojilom odpomore tujskemu prometu namenjenim hotelom in najsi so njih lastniki družbe ali zasebniki. Do take rešitve je država tem bolj primorana, ker s tem le izpolni svojo obljubo in obenem nakloni naši deželi tudi nekaj melioracijskega posojila, katerega je bila naša dežela dosedaj deležna v malenkostni meri.

Današnji zborovalci zato naročajo predsedstvu »Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem«, da nemudoma predloži glede tega vprašanja današnji naš sklep visokemu deželnemu odboru kranjskemu, visoki c. kr. deželni vladi kranjski in visokemu c. kr. ministrstvu za javna dela, da odpošlje sočasno tudi utemeljene vloge, dalje da pozove vse kranjske deželne in državne poslance, naj se z vso vnemo zavzamejo za stvar in končno, da za podobno akcijo zainteresira tudi gostilničarske zveze na Koroškem, Štajerskem in Tirolskem.«

Zveza gostilničarjev je tistikrat razposlala na vse v resoluciji navedene faktorje tozadevne peticije z jednatimi utemeljitvami. Zainteresiralo se je tudi krajevna društva hotelirjev, ki so imela nalogo rešiti pogina na ta ali drug način hotelske obrti v naših letoviščih.

Toda prišla je vojna in žnjo še večje pomanjkanje obrata v letoviščih. Ta sila je napotila prizadete k ponovnemu delovanju v svrhu dosege podpor od strani države. Največ je v tem pogledu pripomogla zveza za tujski promet na Tirolskem, kjer so razmere ravno take ali pa še žalostnejše kot pri nas. In tako se je končno vendar doseglo, da je zaukazala vlada poizvedovanja v svrhu te podporne akcije. Poizvedovanja so se končala lansko leto in odposlala ministrstvu za javna dela. Sedaj se razglša, da je za to pomožno akcijo za hotele deželna zveza za tujski promet za Kranjsko v zmislu razglasa c. kr. deželne vlade za Kranjsko imenovala sledeče gospode kot zaupnike, ki bodo dajali strankam informacije o namenu, načelih in omejitvah te akcije. V Ljubljani sta zaupnika gg. Anton Galle, c. kr. notar, in Gjuro Rašica, ravnatelj Deželne banke; za Gorenjsko: posojilniški ravnatelj Vinko Hudovernik, notar Alfred Rudesch, oziroma njegov substitut gospod Globočnik, vsi v Radovljici; za Notranjsko: jamski tajnik Ivan Perko in mestni katehet Andrej Ažman; za Kamnik: dekan in kanonik Lavren-

LISTEK.

Prevarana samopašnost.

Bilo je vročega poletnega dne, ko smo vstopili v brzovlak. »Eno minuto! Požurite se pri vstopu!« je zadonel klic sprevednika.

Nosač je lepo in jadrno odložil našo prtljago na stranskem hodniku, potisnil plačilo v žep in hitro izginil.

Obloženi s kovčegi, škatljami za klobuke, plašči, zavoji, dežniki in enakimi stvarmi, smo se prerivali po stranskem hodniku ter z nepopisno odločnostjo iskali dobrega, celo izbornega mesta. Nihče ne mara sedeti v gnječi kje v sredi neznanih ljudi; vsakdo si želi, če ne že popolno, pa vsaj pol praznega kupeja.

Aha, tu bo nekaj! Vrata zaprta, zagrinjala zastarta! Ravno to me je šele začelo mikati. »Odpreti, prosim!« Glej spaka! Zakonski parček in štiriletna hčerka!

Dve mladi ženski sta tudi že stali za menoj, da bi se okoristili z mojim uspehom...

Da nismo bili preveč prijazno sprejeti, mi pač ni treba zatrjevati. Najprvo se oglasi mati: »Za toliko ljudi ni tu prostora!« Ker ta klic ni našel zaželjenega odmeva, se je dvignil oče ter je kazoč s prstom na krepkega otroka, ki mu je zdravje odsevalo iz obraza, rekel: »Gospoda, dovoljujem si vas opomniti, da ima deklica oslovski kašelj!«

»Hvala lepa!« sta zaklicali ženski ter kakor kafa izginili iz kupeja. Jaz pa sem ukrenil vse potrebno, da se kolikor mogoče udobno pripravim za daljno vožnjo.

»Gospod,« ponavlja globoko užaljeni oče, »dovolim si vas opozoriti; deklica ima oslovski kašelj. Če so morebiti pri vas doma tudi otroci...«

Hitro sem ga prekinil: »Vprvo vam povem, da sem samec, drugič, da nimam otrok, tretjič pa vas prosim, da svojo prtljago malo bolje skupaj zložite, da bom

tudi jaz imel kaj prostora.«

Globoko užaljeni oče je ustregel moji želji, seveda ne s posebno pretirano vljudnostjo. Zložil sem lepo svojo prtljago in se vsedel. Kakor prave pravcate strele so švigali njegovi pogledi v me, mati me je motrila s predirajočimi pogledi, otrok pa me je ogledoval kar nekam sovražno. Nastala je tišina, nasičena z jezo, ki jo tako pogosto provzroče nesoglasja v kupejih. — Na oslovski kašelj seveda nisem verjel, niti najmanj ne. Poizkusil sem nekoliko izboljšati položaj ter pričel govorico:

»Ali smem nekoliko odpreti okno? Ali vam preprih ne škoduje?«

»Meni ne!« odvrne oče, toda ne ravno preveč vljudno.

»Meni tudi ne!« pravi mati.

»Pa morebiti otroku?« nadaljujem z neznansko vljudnostjo.

»E, kaj,« me zavrne oče, »otrok je čvrst in zdrav!«

»No, pa če ima oslovski kašelj?«

»Kako? Seveda ga ima. Grozno! To-

či č. Pri zaupnikih stranke se lahko vpo- gledajo navodila Deželne zveze. Zaupniki strankam ne bodo dajali pismenih pojasnil. Pojasnila dobe stranke brezplačno, ven- dar morajo prošnje in vse ostalo preskr- beti na lastne stroške. Prošnje je treba vložiti čimprej pri deželni komisiji za ho- telsko pomožno akcijo pri deželni vladi v Ljubljani najkasneje do **1. marca t. l.**

Gorenjo resolucijo pa navajamo radi tega, da se vsi prizadeti prepričajo, da je naša organizacija kot prva in v pravem času klicala in opozarjala merodajne faktorje na nujno pomoč.

Obrtne pravice in predpisi.

Da se obvarujete škode, berite pazno in se točno ravnajte po tem!

(Konec.)

I. Na severnem bojnem območju.

1. Za severni del vzhodne Galicije »najvišje poveljstvo«, bojno poštni urad 12;

2. za srednji del vzhodne Galicije »najvišje poveljstvo«, bojno poštni urad 201;

3. za južni del vzhodne Galicije »najvišje poveljstvo«, bojno poštni urad 164;

4. za Bukovino »najvišje poveljstvo« bojnopoštni urad 351;

5. za vse severno ožje bojno območje vrhovno armadno poveljstvo (oddelek za obvestila), bojnopoštni urad 11.

II. Južnozahodno bojno območje.

1. Za Kranjsko, Istrijo, Goriško-Gradiš- čansko, mesto Trst z okolico skupina za prehodne liste, bojnopoštni urad 330;

2. za Koroško urad za prehodne liste, bojnopoštni urad 606;

3. za Tirolsko deželno brambeno po- veljstvo na Tirolskem, bojnopoštni urad 93 in vojaško poveljstvo v Inomostu;

4. za Reko in okolico ter za županiji Lika - Krbava in Modruš - Rijeka skupina za prehodne liste, bojnopoštni urad 330, ali pa vojaško poveljstvo v Zagrebu;

5. za vse južnozahodno bojno območje poveljstvo južnozpadne fronte (oddelek za obvestila), bojnopoštni urad 149.

Za pristop v območje trdnjave v Tri- dentu je treba posebnega dovoljenja voj- nega ministrstva, kakega armadnega po- veljstva, poveljstva za deželno brambo na Tirolskem, kakega armadnega poveljstva ali trdnjavskega poveljstva v Tridentu, za pristop v območje okrajnega glavarstva v Pulju pa posebnega dovoljenja vojnega ministrstva, oziroma mornaričnega oddel- ka vojnega ministrstva, kakega armadne- ga poveljstva, kakega armadnega etapne- ga poveljstva ali poveljstva vojnega pri- stana v Pulju.

Za potovanje s Tirolskega na Pred- arlsko in v Švico je treba izposlovati pri- trdilo krajnega poveljstva (Platzkomman- do v Inomostu), za potovanje iz Švice na Predarlsko in na Tirolsko pa potrdilo po- veljstva za mejno brambo v Feldkirchnu.

III. Za južnovzhodno bojno območje.

3. Armadno etapno poveljstvo pol- skupina, bojnopoštni urad 300.

IV. Za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo.

Poveljujoči general v Sarajevu.

V. V ožjem trdnjavskega območju Petrovaradina se smejo nastaniti osebe, ki tam ne stanujejo stalno, le če dobe, predno pridejo tja, dovoljenje od trdnjav- skega poveljstva.

VI. Za druga bojna območja izdajajo dovoljenja dotična operativna armadna poveljstva (poveljstva armadnih sku- pin), oziroma armadna etapna povelj- stva (poveljstva etapnih skupin), če je zna- no njihovo območje, sicer in v posebnih slučajih pa vrhovno armadno poveljstvo, oddelek za obvestila, bojnopoštni urad 11.

da jaz menim, da je drugače čvrst in zdrav.«

»Postaja X!« se zasliši, ko se vlak ustavi. Ljudje zopet vstopajo. Oče pa se postavi pred vrata. Kakor hitro je kdo nameraval v naš oddelek, je zaklical: »Opo- zarjam vas, oslovski kašelji!« — »Hvala lepa,« je rekel vsakdo in hitel naprej... Poln zadovoljstva se je vsedel očka na klop. Ogledal sem si moža malo bolj natančno: Ni imel ne ovratnika, ne telovni- ka, ne podovratnice, srajco je imel iz zelo luknjičavega blaga, suknič pa iz listra, bil je namreč zelo vroč dan; on je zavzemal pol klopi, žena pa drugo polovico; na na- sprotni klopi je ležala hčerka, ena četrtina klopi pa je ostala meni.

»Postaja Z!«

Hitro je skočil oče k vratom ter po- navljal: »Gospoda opozarjam...« In vse je bežalo.

Zares ljubeznjiv ta človek! Sedaj so pričeli obedovati: Klobasice s kruhom. Vsak košček so povonjali, predno so ga

vtaknili v usta. Na te vrste ljudi je moral misliti Nietzsche, ko je pisal o »nabiranju majhnih dobičkov«. To so ljudje, ki bi radi dobro živeli, ne da bi jih to dosti veljalo; svojega otroka proglasiti kot okuženega, samo da se bolj udobno sedi v vozu...

Zopet nova postaja!

Oče hitro odloži konec klobase, se postavi ob vhodu: ... pozor, gospoda, otrok ima...«

»Ali ima otrok v resnici...?«

»Kaj še!«

Cele ure smo se vozili, niti zakašljaj ni, kljub svežemu prepihu, ki je vel skozi kupe.

Velika je nesramnost teh ljudi. Ali se ti samopašneži ne boje božje kazni? Ali se ne boje, da bi otrok res dobil bolezen, ki so si jo izmislili?

Zopet postaja!

»Gospoda, v tem kupeju je oslovski kašelji!«

Da možakarja ni sram pred menoj! Davno že ve, da sem ga temeljito proučil,

Zadružno gibanje.

V zadrugi gostilničarjev, kavarnar- jev, žganjetočnikov in izkuharjev v Ljub- ljani so se zgodile v pretečenem letu sle- deče spremembe: Leopold Legatovo go- stilničarsko obrt na Marije Terezije cesti je vzel v zakup g. Ivan Malešič; restavra- cijo »Novi svet« na Marije Terezije cesti vodi dalje po smrti Antona Goršeta vdova ga. Ivanka Gorše. Gospa Frančiška Buzo- lini je prenesla delikatesno trgovino in zajutrkovalnico iz Stritarjeve ulice v Lin- garjevo ulico št. 1; koncesija pokojnega Ivana Godec, ki je prešla na vdovo Fran- čiško, se je prenesla v Spod. Šiško št. 120 v izvrševanje po g. Jerici Bevc; ta gostil- na se je nanovo ustanovila. Gospodu Pet- ru Štepicu se je razširila koncesija tudi na pravico točiti nekaj vrst boljših žganih pi- jač. Na Krakovskem nasipu št. 18 je pre- vzela gostilno Ženkovih dedičev ga. Ka- tarina Košak. Hotel pri Južnem kolodvoru v Kolodvorski ulici je prevzel gospod Ivan Friedl, ki obratuje na koncesijo g. Antona Putriha. Koncesija Ivana Bahovca se je prenesla iz Radeckega ceste št. 2 v hišo Josipa Olupa na Starem trgu št. 1. Gospa Julija Albert se je preselila iz Kanala na Goriškem in prevzela znano restavraco- pri Lipi v Židovski ulici. Gostilniška kon- cesija Iv. Hafnerjevih dedičev se je pre- nesla v hišo št. 4 na Linhartovi cesti, kjer je otvoril g. Josip Boštjančič novo gostil- no. Na Bregu pri Šifu je pričela obratovati gospa Marija Plevnik na koncesijo nedo- letnih Zupinovihi dedičev. Na Sv. Petra cesti št. 83 je pričela z obratom ga. Tere- zija Počivavnik na koncesijo gospe Beti Lenče. Gospodu Gregorju Habjanu v Spodnji Šiški št. 82 se je podelila nova koncesija na mesto ugasle po pok. Josipu Vodniku, katero je dotlej izvrševal. G. Ma- riji Bukovec, izkuharici na Poljanski ce- sti, se je razširila koncesija tudi na pra- vico kuhati čaj in kavo. Ivanki Lenček se je dovolilo prenesti njeno žganjetočno koncesijo na Sv. Petra cesto št. 42 v iz- vrševanje po g. Antonu Mencingerju. Go-

toda kljub temu laže še mirno dalje. In kar me najbolj jezi: vedno laže z najboljšim uspehom. Živ krst si ne upa v naš oddelek. Otrok pa tako zdrav!

Ves čas trapija z nogami ter briše svoje podplatke ob moje hlače. Če ne je ali kriči, pa poje na ves glas. Čudna ta bolezen!

O kazni božja, kje si!

A božji mlini meljejo prepočasno...

No, pa naj ti ljudje vsaj vedo, kako mislim o njih. Malo strahu pa jim moram le napraviti.

»Otrok je torej v resnici bolan?« sem vprašal z največjo ravnodušnostjo.

»Seveda,« sta mi zagotavljala rodi- telja z vnemo, to zopet z nepretirano vljudnostjo.

»Drugače bi lahko železniška uprava vas ovadila,« sem čisto mirno odvrnil.

»Ovadila?« završi očka. »Kako to?«

»Zaradi izvršene ali poskušene golju- fije,« sem prijazno odgovoril. »Če bi bil otrok namreč zdrav, bi imeli vi dobiček, ki

stilniško obrt v Hradeckega vasi hiš. št. 76 je prevzela ga. Marija Glinšek na koncesijo nedol. Marije Ravnika. Gostilno g. Jos. Kozjaka na Poljanski cesti št. 21 vodi gospa soproga Josipina Kozak. Koncesija Marjete Gorup se je prenesla na Breg v hišo št. 18, na katero obratuje sedaj gosp. Franc Zagorc kot zakupnik. Omejevo gostilno na Karlovski cesti št. 34 je prevzela g. Frančiška Petančič. Koncesija Marije Grčar se je prenesla na Poljansko cesto št. 55 ter je prevzela gostilno gospa Jožefa Žabjek. Perlesovo restavrac. v Prešernovi ulici poleg glavne pošte je prevzel in temeljito prenovil g. Franjo Krvarič. G. Viktorju Gärtnerju je bila podeljena koncesija za točenje brezalkoholnih pijač v njegovi slaščičarni Pred Škofijo št. 4. Gčni. Mariji Presinger je bila podeljena lastna koncesija za takozvano Škofovo klet, ker je isto odstopila ga. Iv. Jeglič. Viktor Cantonijev žganjetoč v Florijanski ulici je vzela v zakup g. Katarina Avsec; pokojne Terezije Čehun gostilniško obrt v Florijanski ulici pa ga. Frančiška Kovač. Amalija Korbar je naznanila, da bo po pokojnem soprogu nadaljevala obrt v kopališču Kolezija. V gostilniški obrti Cecilije Podkrajšekna Rimski cesti št. 11 je po odhodu zakupnika Galanteja nastavljen namestnik Jožef Colarič, v gostilniški obrti Alojzija Zajca v Šiški pa gospodična Minka Pokorn kot namestnica. Gospej Antoniji Žagar na Vodovodni cesti se je podelila koncesija po njeni pokojni materi Jerici Fortuna. Restavracija Bellevue v Spod. Šiški je zopet otvorjena in je pod vodstvom namestnice ge. Marije Novak. Gospa Katarina Bizjak je naznanila, da bo nadaljevala obrt po pokojnemu soprogu Franc Bizjaku na Tržaški cesti št. 5. Gospodu Aleksandru Hegerju se je dovolilo, da sme tudi v zimskem času imeti barako v Lattermannovem drevoredu odprto, kjer se je doslej obratovalo le v poletnem času. Rajmund Pečniku, slašči-

ste ga dosegli z navajanjem izmišljenega dejstva, ker ste v rezerviranem oddelku. Železniška uprava ne pozna šale. Pravi državni pravdnik bi vam par tednov prav pošteno privoščil... Pa nikari se ne razburjajte, otrok je v resnici bolan, kaj ne da?»

»Častno besedo vam zastavim!« je zatrjeval oče.

Vlak zabrlizga. Nova postaja.

Že je hitel na svoje mesto...

»Opozarjam, da ima otrok...«

Za potniki, ki so iskali prostora, se suče tudi železniški uradnik. Obrne se do hrabrega branitelja našega kupeja.

»Tako, tako,« pravi. »Vi ste tisti? Več oseb se je pritožilo na raznih postajah, da se v vlaku vozi otrok z nalezljivo boleznijo v odprtem oddelku. To ne gre. Po predpisih mora otrok s spremljevalci v ločen prostor. Kako daleč pa se gospoda še vozi? Na Dunaj. Dobro! Sedaj pa v posebni oddelek, prosim. Seveda morate plačati vse prostore. Doplačilo znaša« — začne listati po debeli knjigi — »znaša ravno stoinšest kron in osemdeset vinarjev.«

»Stoinšest kron?« jeclja oče.

čarju na Sv. Petra cesti št. 42, se je podelila koncesija za točenje brezalkoholnih sodavičnih izdelkov, malinovca itd. Avreliji Šetina v Vel. Čolnarski ulici št. 17 je bila podeljena gostilniška koncesija, ker je ugasnila ona njene pokojne matere Ivane Špitzer. V gostilniški obrti ge. Karoline Luschin v Križevniški ulici št. 4 je nameščena ga. Ivana Petkovšek kot namestnica. Začasno so prekinili z obratom: ga. Apolonija Sovinc na Bavarskem dvoru, kjer se baje gostilna sploh opusti, Ivan Zupančič na Ahacljevi cesti, Jakob Bole na trgu Tabor, Deghenghi Anton v Šelenburgovi ulici, Zajec Avguštin v Sodnijski ulici, vsled vpoklica k vojakom, Ana Petek na Sv. Petra cesti pri Golobčku, Perdan Marija, žganjetoč na Cesarja Jožefa trgu, Fröhlich Antonija v Konjušni ulici in Cotič Josip na Martinovi cesti. Vgasnile so naslednje koncesije: gostilniška koncesija Marije Kolar vsled smrti imeteljice, žganjetočna koncesija Friderike Bürger, vsled smrti imeteljice, žganjetočna koncesija Janeza Škofica vsled odložitve, gostilničarska koncesija Štefana Kluna vsled odložitve, koncesija Josipa Schreya na Južnem kolodvoru vsled odpovedi in koncesija za točenje čaja in drugih gorkih poživil Marije Šifrer na Mestnem trgu.

Umrlji so v minolem letu: Čehun Terezija 21. februarja, Pavšek Roza 9. junija v 46. l., Korbar Tomo 19. julija v 51. l., Krapež Marijo 15. septembra v 59. l., Bizjak Franc 7. oktobra v 62. l., Anzlin Franc 1. decembra v 75 l. in Bevc Jakob 15. decembra v 45. letu. N. p. v m.!

Stanovske vesti.

S pozivom na dobavo, sicer se poišče kritje drugod, se ne odreče dobavni dolžnosti. Načelno važno razsodbo o izpolnitvi dobavne dolžnosti je pred kratkim izdalo najvišje sodišče. Tožbo za dobavo vagona otrobov je prvo sodišče kot prav-

»In osemdeset vinarjev!« izpopolni uradnik.

»Pa otrok nima —« hoče oče izblekniti.

Tedaj pa ga ošine soproga z ostrim pogledom. — Misli na državnega pravdnika!« je velel pogled. »Goljufija!! Par tednov!!«

Vdan v svojo usodo, odšteje svoj denar.

»Komaj, da zadostuje!« ječi in stoka. »Ah, kaj takega, stoinšest kron —!«

»Če se gre za zdravje otroka,« sem pripomnil tolažeče, »ne sme staršem nobena reč biti predraga!«

»Prosim, pojdimo!« je veleval uradnik. »Jaz vam odprem vaš posebni oddelek!«

Seveda nisem opustil pred selitvijo izraziti željo, do prav dobrega izboljšanja. Niso mogli drugače, da so se mi zahvalili; seveda so to storili zopet brez vsake pretirane vljudnosti, dasi sem jim položil na srce, da so lahko veseli, da se jim ni vrhutega še zaračunalo troške razkuženja.

no veljavno priznalo. Prizivno sodišče je pa tožbo z naslednjim utemeljevanjem zavrnilo: Tožeča firma je poslala toženki naslednje pismo: »Dispozicije o kupljenem vagonu smo Vam dali z rekomandiranim pismom, in sicer že v zakonitem roku, in obstajamo z vso odločnostjo na dobavi tega vagona, sicer pride do pravde; dobili bomo ta vagon za dnevno ceno in proti Vam uveljavili le razliko cene. Vašo odločitev pričakujemo z obratno pošto.« — Tožiteljica je o tem brez vsakega dvoma svojo voljo razjasnila na ta način, da noče odstopiti od pogodbe, preskrbeti si naročen vagon otrob za dnevno ceno drugod in zahtevati odškodnino le v diferenci cen ter uveljaviti diferenco pravnim putem. S tem si je volila, da ne bo zahtevala izpolnitve pogodbe, ampak odškodnino difference zaradi neizpolnitve. Toženec si je vsaj iz vsebine pisma moral misliti, da je prost dobave otrobov proti temu, da bo eventualno plačal difference. Le na ta način je možno razlagati si vsebino pisma; ako se je tožiteljica v pismu nepravilno izjavila, ji pride to le v škodo. — Najvišje sodišče je pa prvo sodbo potrdilo ter utemeljevalo naslednje: Kar se tiče ugovora tožene tvrdke, da tožiteljica ne more več zahtevati dobave, ker ji je naznanila, da bo zahtevala difference cen, katera izbira se med trgovcem pristoječim pravicam ne more več izpremeniti, se mora mnenje prizivnega sodišča kot pravno pomotno smatrati. Pravica do izpolnitve pogodbe je principalna tako po državljskem kakor po trgovskem zakoniku že na podlagi pogodbe pristoječa pravica; pravice do odškodnine radi neizpolnitve in do odstopa od pogodbe so sekundarne, izpeljane pravice. Ako naj se torej smatra, da se pogodnik, ki hoče zvest ostati pogodbi, odpove principalni pravici na izpolnitvi pogodbe s tem, da si izbere sekundarno pravico, mora biti to na popolnoma nedvoumen in nobene druge razlage dopusten način razvidno iz njegove izjave. To pa iz omenjenega pisma ni razvidno.

Utrinki! »Kärntner Arbeitgeber« je prinesel zanimiv članek, ki velja na las tudi za naše razmere ter se glasi:

Vpoklici starejših mož pod orožje, ki so se v zadnjem času zgodili in ki se bodo menda še ponovili, so v rokodelskem in obrtniškem stanu napravili velike vrzeli. Mnogo malih obrtov je svoje delovanje ustavilo, veliko jih bo sledilo, doma ostali otroci in žene pa se morajo zadovoljiti z državno podporo, s katero morajo izhajati, če hočejo ali nočejo. Če je kdo slučajno iz prejšnjih boljših časov imel prihranjen kak vinar, se bo ta hitro porabil. Kdor ima priložnost, pogledati za zagrijnalo sedanjega vsakdanjega življenja, da se resnica gospodarskega življenja vse drugače odigrava, kakor si mnogi mislijo. Kaj pomagajo najlepša naročila, če nam manjka dveh najpotrebnejših stvari: delavnih sil in surovin. Ne bomo preiskavali, je li bilo potrebno ali ne, da je prišlo do tega, zato se tudi radi tega nočemo pritoževati, ampak hočemo pribiti, da so se sedaj v vojnem času vrinili v rokodel-

ski in obrtniški stan elementi, ki malemu možu napravljajo najhujšo konkurenco. Natančno se ne moremo izraziti, toda kdor se je dobro naučil brati, zna tudi med vrsticami brati.

Opozarjamo samo na čevljarsko in krojaško obrt. Kako pa je s stavbno, ključavničarsko, kleparsko, steklarsko, mižarsko obrtjo in z drugimi obrti. Mnogo bi bilo drugače, ko bi se bilo hotelo.

Naravnost zasmehovanje je, če se v mali obrti govori o navijanju cen in drugih takih podobnih lepih rečeh. Ne rečemo, da so boljše stojeci trgovci prišli na svoj račun, mali ljudje pa ne. Kako se godi danes gostilničarski obrti? Kakor pšenično zrno med mlinskima kamenoma ga hočejo zmleti v močnik. Zveze v varstvo so se osnovali, ki dajo kot višja oblastva ukaze in gostilničarstvo naj se ravna tako, kakor bodo gospodje zapovedovali in želeli.

Pivovarne se krijejo na zgoraj in spodaj, in če so to akcijske družbe, razsijajo kljub slabim časom in visokim obratnim stroškom tako visoke dividende, da iste kažejo ravno nasprotno, kar trdijo velekapitalistična podjetja.

Nič boljše ni pri naših sladkornih baronih. Naravnost ogromni dobički, ki so jih v zadnjem času ti gospodje razsijali, govore jasno, da se male obeša, velike pa izpušča. Ko smo živeli še v najlepšem miru, se je vobče trdilo, da Angleži krmijo svoje svinje z našim sladkorjem, in danes? ... Kdo se ne spominja, koliko sladkorja se je izvozilo čez Solnograd v nevtralno Švico, kar po vagonih, in kdo je dobil ta sladkor, dočim smo mi trpeli na pomanjkanju sladkorja, ki se nam je odmerjal kakor žefran. — Položaj obrtnika napram velikim je naravnost kričeč in ni se treba čuditi, če semtertja pade kaka beseda, katera naj bi se ne izustila.

Ravno ker država stavi do rokodelskega in gostilničarskega stanu velike zahteve, je tudi dolžnost države, iste države, poskrbeti zaostalim zadostnega dela, kruha in zaslužka. In to bi se zgodilo, če bi se hotelo, samo treba je, da izgine konkurenca, ki jo nočemo bolj natančno označiti in ki se mora tudi v vojnem času popolnoma izključiti.

Mi nočemo vedno gledati za zastor. Zastor kvišku! Rokodelski in obrtniški stan ima pravico to zahtevati, ker daje blago in kri za cesarja, blago in kri za domovino!

Obrtno izdelovanje kruha. Na podlagi ukaza c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 8. decembra 1915, št. 66.405, se je mestnemu magistratu s tukajšnjim odlokom z dne 22. decembra 1915, št. 35.034, naznanilo, naj zaukaže pri obrtnem izdelovanju kruha primešavati 20% krompirjeve moke, ako je to mogoče, z ozirom na zaloge krompirja. Ker pa se je izkazalo, da zaloge moke niso ravno velike, se je pojavila potreba še večjega štedenja, je ministrstvo za notranje zadeve z ukazom z dne 10. januarja t. l., št. 69.076, določilo, da je to primešavanje v vseh obratih obvezno.

Deželna vlada vsled tega določa, da

se sme za obrtno izdelovanje kruha rabiti od 20. februarja dalje samo 80% pšenične ali ržene moke, ostalih 20% pa mora biti kake nadomestilne primesi. Ker se ječmen in oves ne smeta vporabljati kot primes, pride v prvi vrsti v poštev krompir. Primešavanje nadomestila se mora označiti.

Davek na razkošje (luksus) v Solnogradu. Glasom naznanila deželnega odbora v Solnogradu, mora enkrat na leto plačati letni donesek deželni blagajni oni: 1. ki ima vsaj 1 ali 2 meseca v letu v svoji službi slugo, kamornika, pogrinalca miz, lovca, puškarja, kuharja, kuharskega vajenca, kočijaža, hlapca v hlevu ali za ježo, šoferja ali drugo za osebno strežbo določenega moškega služabnika. 2. Kdor ima vsaj dva meseca voz na peresih za prevažanje oseb, avtomobil pa en mesec. 3. Kdor ima za vožnjo pod 2. označenih voz pripravljenega konja ali mezga. 4. Kdor ima jezdne konje ali mezge. 5. Kdor hodi na lov bodisi kot posestnik ali najemnik lova. — Za podlago odmere služi 16. dan januarja, ali če je vzrok obdavčenja nastopil pozneje, 14 dni po pričetku. Takih davkov bi se lahko še veliko več naložilo.

Iz kuhinje.

Malaj je na Ogrskem prav priljubljena jed iz turščne moke. Pravijo, da izhaja malaj še izza turških časov ter se napravi na sledeči način: Popari se 1 liter in pol turščne moke v skledi z enako množino vrele slane vode ter se dobro zmeša v gost sok. Tako napravljen sok naj stoji dve uri na toplem, nakar se mu primeša perišče pšenične moke. Ko se ta zmes popolnoma ohladi, se vsuje prst na debelo na ponev, ki je dobro z mastjo namazana ter se dobro pobrizga z mastjo. Potem se da peči v vročo pečnico in zreže v štiri porcije ter servira z gorkim mlekom. (Ogri si pač lahko to privoščijo, ker imajo dosti masti, pri nas pa taka sladščica preveč velja.)

Kako naj se hrani moka. Sicer nismo v Bog ve kako veliki zadregi, kako naj hranimo moko, ker je nimamo, vendar hočemo tu podati navodilo za dobro hranjenje moke. Pšenična in ržena moka naj se nikdar tesno ne stlačita v vreče in pustita dlje časa na istem mestu ležati. Znano je, da je treba vsako žito preveti večkrat, da pride v dotiko z zrakom, tako je tudi z moko. Prosto ležečo moko je treba vsaka dva meseca, v vrečah shranjeno pa vsaki mesec enkrat presuti, pri čemer se morajo vreče obrniti. Kdor tega ne stori, bo imel čez 6 mesecov moko v kosih, ki bo imela zatohel okus ter bo izgubila sposobnost za peko. Iz take moke napravljen pecivo bo blede barve ter bo imelo neprijetno grenak okus.

Razno.

* **Avstrijsko-ogrsko vojna razstava na Dunaju 1916.** Meseca maja 1916 se se otvori na Dunaju na zemljiščih cesarskega vrta v c. kr. pratur avstrijsko-ogrsko razstava. Razstava stoji pod predsedstvom Nj. ekselence c. in kr. vojnega ministra Aleksandra

barona Kroatina ter zasleduje patrijotične, narodno-gospodarske in vojaško humanitarne cilje. Vojaška uprava fungira kot glavna razstavljalca, ker ne bo razstavila le raznih vpljenih kosov in trofej, ampak tudi interesantne predmete, ki so z vojsko v zvezi. Pokazati hoče prebivalstvu, kako velikansko delo so opravile armade in produktivni sloji v tej vojski. Razun tega, kar razstavi vojna uprava, bodo na tej razstavi zastopane tudi industrijske stroke, ki so v zvezi z vojsko. Ker je razstavni prostor omejen, se more razstave udeležiti le mal izbran del industrije in obrta. Cilji in smotri te razstave so ugotovljeni v posebni spomenici, katera je kranjskim interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Pisarna odbora za to razstavo se nahaja na Dunaju (Kärntnerstrasse 38).

* **Iz grozdnih pešek** se da napraviti jako izborna olje. Radi tega je država ponekod zaplenila grozdne prešovine, iz katerih se na primeren način dajo izločiti peške, ki se zmeljejo v pripravnih mlinih v olje.

Srbska vina. Srbsko vinarstvo ni posebno znamenito ter je omejeno le na nekatere pokrajine ob Dunavu. Notranjost Srbije vsled krajevnih in klimatičnih razmer vspevanju vinske trte ni posebno prikladna. Najbolj znani vini sta »smederevec« in »negotinec«. Prvi raste v okoliših Smederevega. Stari vinogradi ob Dunavu nudijo posebno slikovite kraje. Mnogo malih hišic, ki izvirajo baje še izza turških časov, se blesti izmed starih dreves na lahko položenem, z bujnim trsjem obraščenem pobočju. Vinogradi so največ last imovitih ljudi iz Belgrada. Viničar stanuje celo leto v vinogradu, lastniki pa pridejo le poleti. — Negotinec, navadno rdeče vino prav temne barve, raste v okolici Negotina. Pozneje dobi zagorelo barvo kakor rum ter fini buket in je izvrsten kot zabela za druga vina. Iz tega vzroka je umevno, da francoski vinski trgovci že od leta 1882., ko je bila vinska razstava v Bordeauxu, vedno nakupujejo večje množine srbskega vina ter ga kot »bordo prve vrste« dalje prodajajo. Ravno za tak iz Srbije došel bordo so se plačevale visoke cene.

* **Koruzno pivo namesto ječmenovega.** List Öster. Volkszeitung prinaša vest, da bode pivo vživajoče človeštvo kmalu iznenadilo pivo iz koruze. Z uporabo koruze v ta namen se hoče priti v okom posledicam pomanjkanja ječmena. Kako so se sponesli dotični poizkusi v pivovarnah, še ni znano. Bode pa to presenečenje ljubiteljev piva prijetno ali neprijetno, bode pokazala bodočnost.

* **Bolnice so dolžne javiti bolniškim blagajnam,** ako je poškodbe njih članov zakrivila tretja oseba. Po § 65 z. o. b. zav. imajo pravico zahtevati povračilo izplačanih boln. podpor v vseh slučajih, v katerih ima zavarovanec pravico zahtevati od tretje osebe povračilo. Ta določba je posebno važna v slučajih poškodb, ki so se pripetile vsled zaničnosti ali krivde tretjih oseb. Ako sprejme bolnica take bolnike, je za bolniško blagajno silno važno, da ista ve, jeli se je poškodba zgodila vsled nezgode v obratu

ali po krivdi tuje osebe. Ako se je poškodba zgodila po krivdi tretje osebe, sme zavarovalnica zahtevati povračilo izplačane podpore. Da se izogne nepotrebnim pisarijam, je dunajska splošna delavska bolniška in podporni blagajna izposlovala, da je c. kr. nižjeavstrijsko namestništvo izdalo na vse bolnice ukaz, da se morajo taki slučaji vedno javiti pristojni bolniški blagajni. Ta zahteva je tembolj upravičena, ker je pravosodno ministrstvo z ukazom z dne 3. avgusta 1898 št. 14.078 zaukazalo sodiščem, da morajo take slučaje javiti vselej pristojnim bolniškim blagajnam.

* **V Dalmaciji** je bila posebno slaba vinska letina. Marsikak vinogradnik je izdal med letom do 2000 kron za obdelovanje, pa ni dobil niti 1 kilogram grozdja. Radi tega je bil mošt silno drag. V Slatini se je dražil mošt celo do 150 K za hektoliter. Kljub temu, da so cene tako visoke je vinogradstvo v Dalmaciji hudo prizadeto.

* **Grozdje za cesarja.** Ravnateljstvo državnih trtnic v Časli pošlje vsak dan sveže grozdje v Schönbrunn za cesarjevo kosilo. Za cesarja določeno grozdje rase na nalašč za to določenih trtah, katere goje s posebno skrbjo. Dokler ostanejo grozdi na trti ko dozorevajo, se vsak dan sprti nareže potrebna množina. Pozneje se hranijo v nalašč za to prirejenih skladiščih in sicer na neki posebni način. Vsak grozd se odreže s kolikor mogoče dolgim stebelom, ki se vtakne v steklenico, da grozd prosto visi navzdol. Tako grozdje ostane celo do marca popolnoma sveže.

Zasluge Amerike od svetovne vojne. Vojna konjunktura je prišla ameriškemu gospodarstvu bolj v dobro kakor vsaki drugi deželi na svetu: kmetijstvo, trgovina, industrija in kapitalna posest so pridobili. Izborna letina se je za zelo ugodne cene prodala. Vrednost letine se je računala 10 milijard dolarjev, torej je dosegla rekord vseh prejšnjih let. Bombaževa letina je bila slabjša, toda je zadovoljila pridelovalce, ker je bila potrebščina manjša od prejšnjih let vsled zaprtih pristanišč centralnih držav in se je pridelek lahko spečal. Pridelki zemlje in nič manj ne velikanske dobave orožja, municije in drugih vojaških potrebščin Angleški, Francoski in Rusiji so pridobili ameriški zunanji trgovini največji dosedanji razvoj. Izvoz Združenih držav je dosegel v letu 1915. višino 3555 milijonov dolarjev in je bil za 1441 milijonov dolarjev višji nego prejšnje leto in dvakrat tako velik kakor pred šestimi leti. Izvoz je presegal uvoz — velikanska številka — za 1772 milijonov dolarjev, torej razvoj, ki še nikjer ni bil tak in ki preseže sanje vsakega fantasta. Največji so pa dobički, ki jih dobiva ameriška industrija iz evropske vojne. Dobave orožja in municije so se od pričetka vojne do konca prejšnjega leta cenile na 1840 milijonov dolarjev. Ker se nadaljujejo, bodo zdaj dosegle že okrog 2 milijardi. Da se pri pogojih nič ne baranta in zahtevane cene brez prerakanja plačajo, je po sebi umevno, ker se polaga največjo važnost na hitro dobavo in eksaktno izvršitev. Naj-

večjo korist imajo pri tem ona podjetja, ki so te predmete izdelovala že v mirnem času, toda tudi drugi obrati so prevzeli novo produkcijo in investirali velikanske zneske. Železna industrija je bila vsled tega v polnem obratu in bo morda izdelala letos okrog 36 milijonov ton surovega železa. V tem so najboljši dokaz tozadevni efekti. Železni trust plačuje zopet petodstotno dividendo od temeljnih delnic; kurz delnic se je več kot dvojno zvišal. Neka druga družba, ki že desetletja ni dala delničarjem prav nikake dividende, je izplačala zdaj prvič 30 odstotno dividendo. Pred vojno so se te delnice plačevale s 30 dolarji in zdaj je dosegel kurz 464 dolarjev, torej 15krat več. Zopet druga družba je imela kurz 14 dolarjev, zdaj 70 dolarjev. Družbe, ki izdelujejo razstreljiva, smodnik, dinamit in granate, so zvišale vrednost akcij za 800 milijonov dolarjev. Zato se je pa Amerika poplavila z zlatom, od pričetka vojne se je uvozilo iz Evrope v Ameriko več kot 150 milijonov zlata in ta bleščeči blagoslov napravlja finančnim mogočnikom skrbi, ker se posledice že kažejo pri zvišanju blagovnih cen. Neznansko je naraslo bogastvo Amerike in to bogastvo se porabi kot sredstvo, da se obdrži denarno gospodarstvo Angliške, Francoske in Rusije med vojno nad vodo. Več kot milijarda dolarjev posojila se je dovolila državam četverozeve bodisi v fundiranih posojilih bodisi v visečih predujmih. Za sto in sto milijonov se je tudi kupilo ameriških vrednostnih papirjev iz Evrope nazaj. Več desetletij se je ameriška industrija in železnice financirala z evropsko glavnico, zdaj v svetovni vojni nastopajo Združene države prvič kot dajalci denarja Evropi. Prve bančne firme so preklicale posojila, ki so se sklenila na francoskem denarnem trgu, pa se še ne oddala, že se delajo drzni načrti, da se po miru zopet zgrade razdeljena ozemlja v Belgiji, na Francoskem in Ruskem po ameriški industriji in z ameriškim kapitalom. Združene države se pripravljajo, da pridobe vso zahodno poloblo, velikanska odjemališča Južne Amerike in Mehike za svojo industrijo ter preženo iz teh dežel nemško in angleško konkurenco. V vsem vidimo torej, da cvete Ameriki najlepša pšenica vsled evropske vojne, zato naj bo z rožljanjem orožja lépo tiho. No, pa Amerikanci so praktični ljudje, njim je denar bog.

Cena pivu se je od 15. januarja zopet povišala čemur pa se ni čuditi če je danes cena 90 kron za 100 kg ječmena. Vrhutega pa se je znižala množina ječmena, ki jo dobe pivovarji na 40% ter se celo govori, da se bode ječmen celo popolnoma uporabil za krmo, oziroma za seme. Trgovsko ministrstvo se je protivilo vsakemu zvišanju, toda konečno je prišlo do spoznanja, da podražitev ni neutemeljena.

Iz našega upravnistva!

Posledice razmer. Češki gostilniški list „Hostinské zájmy“ (Gostilničarske koristi) naznanja, da preneha začasno izhajati deloma, ker je urednik vpoklican, še več pa radi tega, ker so se cene papirja silno dvignile. List je izhajal že osem let pa je podlegel, kljub temu da je bil glasilo čeških, moravskih in šlezkih gostilničarjev, torej je imel silno obširno področje in to v bogatih pokrajinah. Imenovani list je bil ravno tak kot naš „Gostilničar“ izvzemši prilogo za zabavo.

Iz tega se lahko presodi, kako je naš „Gostilničar“ na zdravi podlagi in kako se uprava trudi vzdržati do boljših časov, samo da bi list bil podpora članom našega stanu.

Spoštovani tovariši oziroma njih namestniki in namestnice naj smatrajo kot svojo dolžnost najkrepkejše podpirati naš list, ker isti izhaja le v njihovo korist. Tudi nam je tiskarna prav znatno zvišala ceno, ker je pač bila v to primorana. Radi tega smo upravo skrčili takorekoč na minimum, samo da se prebijemo.

V prvi vrsti je dolžnost naročnikov, da kakor mogoče kmalu vpošljejo naročnino. A ne samo to temveč naj nas podpirajo tudi glede inseratnega dela na ta način, da svoje dobavitelje opozarjajo naj inserirajo v strokovnem glasilu ter da kupujejo naši tovariši le pri onih tvrdkah, katerih inserate najdejo v „Gostilničarju“. Res je da dandanes ne manjka kupovalcev, pač pa naravnost nasprotno, da manjka blaga. Toda vojska bo minola in ko se povrnejo normalni časi bo zopet obratno. Na to dobo je treba opozoriti trgovce — in učinek ne izostane.

Ravno v takih časih se dobro spozna, kdo je v resnici naš prijatelj, zato pa bodi naše geslo: „Kdor ni z nami, je proti nam!“ Ako bi nam le vsakih 50 naročnikov pridobilo eno tvrdko za inseriranje, bi se nam ne bilo treba boriti za obstanek, marveč bi lahko izhajali naravnost sijajno. Treba ni drugega nego pri vsakem naročilu pripomniti: Opazujem, da že dlje časa ne inserirate v našem stanov. glasilu „Gostilničar“.

Listnica uredništva.

Na naš poziv v prvi letošnji številki našega lista se je takoj odzvala ljubljanska gostilničarska zadruga s poročilom o obrtnem gibanju v njenem področju v pretečenem letu. Na ta način naj blagovolijo tudi druga načelstva poslati svoja poročila. Ves material za tako poročilo dobe v svojem vložnem zapisniku, kjer se vknjižujejo vsa poročila obrtnih in drugih zadev ali karkoli dospe zadrugi. S takimi poročili v „Gostilničarju“ pa se stori vsakemu prizadevanju tudi dobra usluga, ker se razglase nastopi obratovanja in sprememba ter se na ta način dela takorekoč brezplačna reklama za dotičnika, ker bo marsikdo še le potom lista zvedel, da je ta in ta prevzel to oziroma ono gostilno. Tudi o eventualno na boljših padlih članov zadruga, naj bi načelstva poročala, da jih v listu zabeležimo in jim ohranimo trajen spomin.

Uredništvo.

Z vsemi v špecerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje in najsolidneje tvrdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Velepražarna za kavo z električnim obratom.

Zaloga mineralnih voda.

Zaloga stekla, porcelana in svetilk
Fr. Kolmann
11 v Ljubljani 24-24

dovoli gostilničarjem in kavarnarjem pri večji naročbi izdatno znižane cene.

A. Bajec
cvetlični salon
Pod Trančo 2
vrtnarija
Tržaška cesta 34
v Ljubljani.

Deset zapovedi za kmetovalca
Deset zapovedi za zdravje

dobi za stonj in poštine prosto vsak gostilničar in trgovec v poljubnem številu za razdelitev med 18 goste ter odjemalce. 24-24

Treba le dopisnice z naslovom:

Uč. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepič

Spodnja Šiška št. 256

priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gorc.

Telefon št. 262.14 25-24

Pivovarna "Reininghaus" Gradec — Steinfeld
Pivovarna "Puntigam" Gradec — Puntigam

priporočata svoja najboljša piva kakor:

marčno carsko, vležano in bavarsko v sodkih in steklenicah. 27 23-24

Specijaliteta Reininghausovo dvojno sladno pivo „St. Peter“ v originalnih steklenicah.

Glavno zastopstvo pivovarn Reininghaus in Puntigam

Telefon št. 90. v Ljubljani, Martinova cesta 28. Telefon št. 90.

Pivovarna Göss

priporoča svoje priznane priljubljene izdelke

marčna, cesarska, vležana, eksportna in bavarska piva

v sodčkih in steklenicah.

Zastopnik: Fr. Sitar v Sp. Šiški.

Jakob Zalaznik
pekarija, slačičarna in kavarna 31 25-24

Stari trg 21

se priporoča sl. občinstvu posebno z dežele

na zajutrak.

Filijalke:
Mestni trg št. 6
Kolodvorska ulica št. 6.

Posredovalnica za službe
gostilničarske zadruga v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 16

posreduje brezplačno za vse službo iščoče v gostilničarskem obrtu:

Gospodarji iz Ljubljane plačajo 60 v, z dežele 1 K.

Tovariši gostilničarji! Poslužujte se te ugodne prilike!
26 23-24

Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.
Največja slovenska hranilnica.

Koncem leta 1915 je imela vlog . . . K 48.500.000.—
Rezervnega zaklada 1.330.000.—
Sprejema denarne vloge in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posojila na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5 1/4 %, izven Kranjske pa proti 5 1/2 % obrestim in proti najmanj 3/4 % odplačevanju na dolg.

Sodavičarji pozor!

: Pristni malinovec :

(malinčni sok ali odcedek)

ima naprodaj po najugodnejši ceni

Louvo Regelj

Vrhnika.

Pošilja se od 25 kg naprej.

Tovariši! Tovarišice! Kupujte le pri tvrdkah, ki podpirajo in oglašajo v „Gostilničarju“, v vašem glasilu.

Pristne kranjske klobase

razpošilja po 80 vin. komad

v poštnih zavojih najmanj 5 kilogramov po povzetju

Ivan Kos

mesar in gostilničar na Vrhniki.

Jabolka
od 20 kg naprej po 30, 40, 50 in 60 v kg razpošilja
A. OSET, p. Guštanj, Koroško.
Kupi se vsako množino steklenic in sodov.

Av gust Signola

Ljubljana, Dunajska cesta 13.
Zaloga raznovrstnega namizja 2424
30 za gostilne, hotele in kavarne.

Sanatorij Elizabetinum

zdravilišče za notranje, kirurške in ženske bolezni. Bolniška oskrba sester križark. Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne. — Moderno opravljena Röntgenova soba. — Udobno urejeno kopališče z vsemi 36 zdravilnimi pripomočki. 24-24
Poljanska cesta 16. Telefon št. 141.

Ustanovljena 1. 1818.

Ustanovljena 1. 1818.

PIVOVARNA MENGEŠ

Julius Stare

priporoča svoje izborno vležano marčno, dvojno marčno in bavarsko pivo v sodčkih in steklenicah.

==== Naročila sprejemajo zaloge: =====

Ljubljana, Metelkova ulica št. 19, Borovnica, Cerklje na Gorenjskem, Dragomelj, Gameljne, Izlake, Javornik, Ježica, Kamnik, Kranj, Lesce, Medvode, Mokronog, Moravče, Motnik, Rudolfovo, Škofja Loka, Šmartno pri Litiji, Št. Vid pri Zatičini, na Vrhniki ali pivovarna v Mengšu. 1 25-24

Izboljšajte promet v svoji gostilni z najboljšim in najcenejšim
češkim budjejeviškim delniškim pivom

pizenskega tipa

Zahtevajte v gostilnah ljubljanskih, v Grandhotelu Balkan Trst, hotelu Lacroma Gradež, Palace hrvatske štedionice Zagreb, Napredak Sarajevo, Beránek Banjaluka itd. to pivo.

52 24-24

Informacije daje Česka delniška pivovarna v Čeških Budejovicah, Roza Rohrmann v Ljubljani, Bogumil Poška v Trstu.

Adria, delniška pivovarna, Trst

Vplačana glavnica
K 1,000.000

Varilnica v Senožečah.

:: Ustanovljena ::
I. 1820.

(Železniška postaja Divača.)

priporoča svoje priznано dobro **Adria marčno, dvojno marčno in granatno pivo**
v sodčkih in steklenicah po najnižjih cenah.

KLEINOSCHEG-
DERBY SEC

39 25-24

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Francosko želatino. — Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfit. — Ribji mehur. — Špansko zemljo. — Tanin. — Žveplo na asbestu. — Žveplo v prahu. — Limonovo kislino. — Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.

ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani

(Spodnja Šiška)

priporoča svoje izborne izdelke, kakor:
marčno, dvojno marčno in izvozno pivo v sodčkih in steklenicah.

Dobé se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive. 3 24-24